

313

USTAWA

z dnia 29 listopada 1972 r.

o funduszu gminnym.

- Art. 1.** 1. W gminach tworzy się fundusz gminny, zwany dalej funduszem, który łącznie z podejmowanymi przez ludność czynami społecznymi służy poprawie warunków życia gospodarczego i kulturalnego w gminie.
2. Rady narodowe miast i dzielnic, na których obszarze znajdują się tereny o charakterze rolniczym, mogą tworzyć fundusz gminny. W tym wypadku przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do funduszu gminnego miast i dzielnic.

3. Jeżeli w mieście nie stanowiącym powiatu i w sąsiadującej z nim gminie działa wspólna rada narodowa miasta i gminy, tworzy się wspólny fundusz gminny.

Art. 2. 1. Dochodami funduszu są:

- 1) świadczenia pieniężne, pobierane na podstawie ustawy od osób fizycznych i osób prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej oraz od jednostek gospodarki uspołecznionej;
- 2) wpływy z opłaty uzdrowskiej, pobieranej na obszarze niektórych gmin;
- 3) wpływy z podatku obrotowego od imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, pobieranego na obszarze gmin;
- 4) zyski osiągane z imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, organizowanych na cele określone w ustawie;
- 5) dobrowolne świadczenia pieniężne i rzeczowe.

2. Dochodami funduszu gminnego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 — poza określonymi w ust. 1 — są dochody funduszków utworzonych w miastach na podstawie Prawa budżetowego.

3. Rada Ministrów może przeznaczyć na fundusz inne dochody.

4. Osoba fizyczna lub osoba prawna, dokonująca dobrowolnych świadczeń pieniężnych, może zastrzec przeznaczenie tych świadczeń na wskazane przez nią zadania oraz zwrot nie wykorzystanych kwot po wykonaniu tych zadań.

Art. 3. 1. Naczelnik gminy może — na wniosek zobowiązanego do świadczenia na fundusz — zezwolić na wykonanie zamiast świadczenia pieniężnego określonej liczby dniówek pracy niewykwalifikowanej lub wykwalifikowanej, usług przewozowych albo dostarczenie określonej ilości sprzętu lub materiałów potrzebnych do realizacji zadań w ramach funduszu.

2. Naczelnik gminy zawiadamia zobowiązanego o rodzaju, rozmiarze i terminie wykonania świadczenia niepieniężnego.

3. Jeżeli zobowiązany nie wykonał w terminie świadczenia niepieniężnego, świadczenie na fundusz staje się wymagalne w formie pieniężnej w terminach płatności zobowiązania pieniężnego.

Art. 4. Gminna rada narodowa ustala równowartość pieniężną dniówki pracy niewykwalifikowanej i wykwalifikowanej oraz świadczenia usług przewozowych, przyjmując stawki wynagrodzenia za dany rodzaj pracy i usług przewozowych stosowane na terenie gminy przez przedsiębiorstwa państwowe. Wartość dostarczonego sprzętu i materiałów przyjmuje się według cen obowiązujących.

Art. 5. 1. Obowiązek świadczeń na fundusz ciąży:

- 1) na osobach fizycznych i osobach prawnych, nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, które:
 - a) są właścicielami lub samoistnymi posiadaczami położonych na terenie gminy gospodarstw rolnych albo gospodarują na gruntach państwowych lub prywatnych i podlegają z tego tytułu podatkowi gruntowemu;
 - b) są właścicielami lub samoistnymi posiadaczami albo użytkownikami położonych na terenie gminy budynków — wraz z należącymi do nich gruntami — nie związanych z gospodarstwem rolnym i gruntów nie zabudowanych, nie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku od

nieruchomości, albo dzierżawią takie nieruchomości od jednostek gospodarki uspołecznionej;

- c) na terenie gminy wykonują działalność w zakresie handlu, rzemiosła, usług albo innych zajęć lub zatrudnień zarobkowych, a jeżeli taka działalność wykonywana jest bez zorganizowanego zakładu — mają miejsce zamieszkania na terenie gminy;
- 2) na jednostkach gospodarki uspołecznionej, które na terenie gminy prowadzą gospodarstwa rolne lub leśne, wykonują działalność przemysłową, handlową lub usługową albo użytkują budynki lub grunty nie związane z gospodarstwem rolnym, stanowiące ich własność lub własność Państwa, oraz na jednostkach budżetowych, które na terenie gminy prowadzą gospodarstwa rolne lub leśne w formie gospodarstw pomocniczych według zasad rozrachunku gospodarczego — zarówno od ich działalności rolnej lub leśnej, jak i od ich działalności przemysłowej albo usługowej.

2. Przepisów ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do:

- 1) Funduszu Wczasów Pracowniczych,
- 2) jednostek organizacyjnych podległych Ministrom Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych,
- 3) urzędów morskich podległych Ministrowi Żeglugi.

3. W wypadkach określonych w art. 1 ust. 2 i 3 obowiązek świadczenia na fundusz w miastach i dzielnicach ciąży tylko na osobach i jednostkach wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. a) i pkt 2, z tytułu prowadzenia gospodarstw rolnych i leśnych, z wyjątkiem jednostek organizacyjnych gospodarki komunalnej w zakresie lasów i terenów zieleni komunalnej.

4. W razie zbiegu tytułów uzasadniających obowiązek świadczenia na fundusz, wymiaru świadczeń dokonuje się z każdego tytułu oddzielnie.

5. Obowiązek świadczenia na fundusz powstaje z dniem 1 stycznia tego roku, za który dokonuje się wymiaru świadczeń na fundusz, oraz wygasa z końcem roku, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające brak tego obowiązku.

Art. 6. 1. Stawki świadczeń na fundusz dla poszczególnych grup zobowiązanych, w granicach określonych w ust. 2, ustala gminna rada narodowa w wysokości zapewniającej pokrycie planowanych wydatków funduszu i stworzenie rezerwy przeznaczonej na zwolnienia i obniżki, o których mowa w art. 7, w łącznej wysokości nie przekraczającej 15% funduszu. W razie niepodjęcia takiej uchwały obowiązują stawki najniższe przewidziane w ustawie.

2. Stawki świadczeń na fundusz wynoszą:

- 1) dla osób wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a) — od 1% do 4% przychodowości szacunkowej, ustalonej z gospodarstwa rolnego dla celów podatku gruntowego;
- 2) dla osób i jednostek wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2, z wyjątkiem spółdzielni i ich związków zrzeszonych w Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, w Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich i w Centrali Spółdzielni Ogrodniczych:
 - a) od 10 zł do 30 zł od każdej izby w lokalu mieszkalnym i od każdego rozpoczętych 10 m² powierzchni izby w lokalu użytkowym w budynku,
 - b) od 2 zł do 6 zł od każdego rozpoczętych 100 m² powierzchni gruntów;
- 3) dla osób fizycznych i osób prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, wykonujących działalność w zakresie handlu, usług lub zajęć zarobkowych albo rzemiosła, z wyjątkiem rzemieślników wymienio-

nych w pkt 4 — zarówno obowiązanych do opłacania podatku obrotowego, jak i od tego obowiązku zwolnionych — od 2 do 4-krotnej opłaty związanej ze zgłoszeniem obowiązku podatkowego w podatku obrotowym lub w podatku dochodowym;

- 4) dla rzemieślników opłacających podatki w formie karty podatkowej lub wykonujących działalność na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła i opłacających zamiast podatków obrotowego i dochodowego opłatę skarbową — od 10% do 20% opłaty za kartę podatkową lub rocznej opłaty skarbowej, nie więcej jednak niż 2 zł;
- 5) dla jednostek gospodarki uspołecznionej, z wyjątkiem wymienionych w pkt 6, prowadzących gospodarstwa rolne — od 20 zł do 80 zł od 1 ha gruntów, w zależności od wysokości stawki ustalonej dla indywidualnych gospodarstw rolnych wymienionych w pkt 1, tj. 20 zł przy stawce 1% dla indywidualnych gospodarstw, 40 zł przy stawce 2%, 60 zł przy stawce 3% i 80 zł przy stawce 4%; gminna rada narodowa może ustalić dla państwowych gospodarstw rybackich od 1 ha gruntów pod wodami niższe stawki od ustalonych dla państwowych gospodarstw rolnych, nie więcej jednak niż o 50%;
- 6) dla państwowych gospodarstw leśnych — od 6 zł do 12 zł od 1 ha gruntów leśnych i użytków rolnych w zależności od wielkości planowanego wywozu drewna;
- 7) dla spółdzielni i ich związków zrzeszonych w Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” z tytułu działalności przemysłowej, handlowej i usługowej oraz użytkowania budynków nie związanych z gospodarstwem rolnym oraz gruntów nie stanowiących gospodarstw rolnych — 5 zł od każdego rozpoczętych 100.000 zł obrotów placówek spółdzielczych położonych na terenie gminy, osiągniętych w roku poprzedzającym rok, za który dokonuje się wymiaru funduszu;
- 8) dla spółdzielni zrzeszonych w Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich oraz w Centrali Spółdzielni Ogrodniczych — 10 zł od każdego rozpoczętych 100.000 zł wartości produktów rolnych skupionych na terenie gminy w roku poprzedzającym rok, za który dokonuje się wymiaru funduszu;
- 9) dla pozostałych jednostek gospodarki uspołecznionej, nie wymienionych w pkt 5—8:
 - a) od 40 zł do 80 zł od każdego stałego pracownika zatrudnionego w przedsiębiorstwie przemysłowym położonym na terenie gminy,
 - b) od 20 zł do 60 zł od każdego stałego pracownika zatrudnionego w zakładzie handlowym lub usługowym, położonym na terenie gminy.

3. Jeżeli w toku realizacji zadań zaplanowanych w ramach przewidywanych wpływów na fundusz zaisnieją nieprzewidziane okoliczności podwyższające koszt robót, gminna rada narodowa może ustalić na rok następny wyższe stawki świadczeń na fundusz niż określone w ust. 2, nie więcej jednak niż o połowę, z wyjątkiem stawki określonej w ust. 2 pkt 6; podwyższenie jednak stawki określonej w ust. 2 pkt 5 może nastąpić tylko w razie podwyższenia stawki określonej w ust. 2 pkt 1 i odpowiednio do tej podwyżki.

Art. 7. 1. Naczelnik gminy może w wypadkach gospodarczo lub społecznie uzasadnionych obniżyć poszczególnym zobowiązany wysokość świadczeń na fundusz lub zwolnić od obowiązku świadczeń na fundusz. Obniżki i zwolnienia mogą być przyznawane w szczególności: nauczycielom, żołnierzom prowadzącym gospodarstwa rolne w wypadku powołania ich do odbycia zasadniczej służby wojskowej lub na

ćwiczenia wojskowe w okresie wiosenno-jesiennym, trwające jednorazowo dłużej niż 14 dni, lub członkom rodzin tych żołnierzy, inwalidom, emerytom, wdowom, które same prowadzą gospodarstwa rolne i posiadają na utrzymaniu dzieci w wieku do 15 lat, a także inżynierom i technikom uspołecznionych jednostek gospodarki rolnej i gminnej służby rolnej, lekarzom i technikom weterynarii od użytkowanych przez nich gruntów o powierzchni do 0,5 ha, przydzielonych przez naczelnika gminy, oraz czynnym członkom ochotniczych straży pożarnych i osobom fizycznym, dostarczającym stale środki transportowe do pożarów, ćwiczeń i zawodów pożarniczych.

2. Od obowiązku świadczeń na fundusz nie mogą być zwolnione osoby określone w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a), zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, jeżeli powierzchnia ich gospodarstw rolnych (gruntów) przekracza 0,5 ha.

Art. 8. 1. Fundusz powinien być przeznaczony na zaspokojenie potrzeb gminy, a mianowicie:

- 1) na budowę, konserwację, utrzymanie, wyposażenie i remont: dróg i mostów lokalnych, ulic i placów, urządzeń zbiorowego zaopatrywania rolnictwa i wsi w wodę, urządzeń komunalnych, oświatowych, socjalnych, kulturalnych i sportowych, strażnic pożarnych, urządzeń i obiektów przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz urządzeń malej retencji wody;
- 2) na budowę, konserwację i remont drobnych zakładów produkcyjnych i usługowych prowadzonych przez gminną radę narodową i służących potrzebom mieszkańców gminy;
- 3) na finansowanie czynów społecznych podejmowanych przez zebrania wiejskie lub organizacje społeczne działające na terenie gminy;
- 4) na wydatki związane z przewozem nauczycieli lub nie posiadających własnych środków transportowych innych osób — do lekarza lub zakładu zamkniętego służby zdrowia albo do zakładu pomocy społecznej oraz przewozem opału do mieszkań nauczycieli.

2. Środki funduszu uzyskane z wpływów z opłaty uzdrowiskowej przeznacza się w całości na zapewnienie porządku, higieny i estetyki w gminie oraz na zaspokojenie potrzeb kulturalnych kuracjuszy, wczasowiczów, turystów i ludności gminy.

3. Jeżeli istnieje potrzeba budowy, utrzymania, remontu bądź wyposażenia drogi lub urządzenia służącego dla zaspokojenia potrzeb kilku gmin, przeznaczenie funduszu tych gmin na te cele wymaga zgodnych uchwał gminnych rad narodowych.

4. Sposób zarządzania środkami funduszy w wypadku określonym w ust. 3 ustalają naczelnicy zainteresowanych gmin. W razie braku porozumienia w tej sprawie spór rozstrzyga prezydium powiatowej rady narodowej, a jeżeli gminy położone są na obszarze sąsiadujących powiatów — prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

5. W wypadkach, o których mowa w art. 1 ust. 3 i art. 2 ust. 2, z funduszu gminnego finansowane są również zadania realizowane dotychczas w miastach z funduszy utworzonych na podstawie Prawa budżetowego.

Art. 9. Mieszkańcy gminy mają pierwszeństwo w zatrudnieniu przy odpłatnym wykonywaniu prac związanych z realizacją zadań, na które przeznaczony jest fundusz oraz w odpłatnym dostarczaniu sprzętu i materiałów lub w świadczeniu usług przewozowych.

Art. 10. 1. Gminna rada narodowa ustala wysokość funduszu, biorąc pod uwagę przewidywaną realizację zadań w ramach planu i budżetu terenowego oraz czynów społecznych.

2. Gminna rada narodowa w uchwale ustalającej wysokość funduszu powinna określać ponadto w szczególności:

- 1) cele, na które wydatkowane będą środki funduszu, uzasadnione danymi kalkulacyjnymi;
- 2) okres, na jaki uchwalony jest fundusz;
- 3) zasady udzielania obniżek i zwolnień od obowiązku świadczeń na fundusz.

Art. 11. 1. Gminna rada narodowa uchwala równocześnie z budżetem plan dochodów i wydatków funduszu, którym dysponuje naczelnik gminy.

2. Gminna rada narodowa może upoważnić naczelnika gminy do dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków funduszu.

3. Środki funduszu nie wydatkowane w roku bieżącym przechodzą na rok następny.

Art. 12. 1. Fundusz może być wydatkowany przez naczelnika gminy tylko na cele określone w art. 8, przewidziane w uchwale gminnej rady narodowej.

2. Gminna rada narodowa sprawuje kontrolę wykonania zadań, na które przeznaczony jest fundusz, wydatków dokonywanych w związku z realizacją tych zadań oraz udzielania obniżek i zwolnień od obowiązku świadczeń na fundusz. Naczelnik gminy składa sprawozdania z wykonania funduszu na sesji w terminach ustalonych przez gminną radę narodową, nie rzadziej niż raz do roku.

Art. 13. Zobowiązanym, którzy w związku z pracą lub świadczeniem usług przewozowych ulegną wypadkowi, oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do świadczeń na zasadach i w wysokości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6).

Art. 14. 1. Traci moc ustawa z dnia 12 marca 1958 r. o funduszu gromadzkim na niektóre cele miejscowe (Dz. U. z 1958 r. Nr 17, poz. 73, z 1962 r. Nr 32, poz. 152, z 1965 r. Nr 46, poz. 288 i z 1970 r. Nr 29, poz. 244).

2. Przepisy ustawy wymienionej w ust. 1 stosuje się jednak do wymiaru świadczeń na fundusz za lata do 1972 r. włącznie.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*